

ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІКТ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Надія Стеценко, к.п.н., доцент. Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

Протягом останнього десятиліття система освіти в Україні зазнала суттєвих змін, основною метою яких є інтеграція до європейського освітнього простору. Вимоги до освітнього рівня фахівців на сьогодні змінюються. В умовах інформаційно-технологічного суспільства сучасний фахівець повинен бути мобільним, вирішувати нестандартні задачі, виявляти ініціативу, творчість та самостійність.

Вирішенню проблем організації самостійної діяльності та засвоєння навчального матеріалу в педагогічній теорії і практиці приділяється велика увага. Це питання хвилювало філософів, психологів, педагогів та інших вчених-науковців, які розуміли важливість вирішення даної проблеми. Починаючи від Сократа, Демокріта, Я.А. Коменського, Ж-Ж.Руссо, К.Д.Ушинського, О.С.Макаренка, В.О.Сухомлинського і до сьогодні, проблема залишається актуальною. Знаменитий вислів Я. А. Каменського: «...Альфаю та омегою нашої дидактики нехай буде пошук і відкриття способу, за якого б учителі менше навчали, а учні більше б училися» не втратив свого значення.

Відповідно до соціально-економічних перетворень система фахової підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах періодично зазнає змін. Метою вищої освіти сьогодні є "підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні і науково-методичній роботі"[1]. Без напруженої самостійної роботи цю мету реалізувати неможливо.

Традиційно самостійна робота визначається як:

"основний спосіб освоєння студентами навчального матеріалу без участі викладача, а також час, вільний від обов'язкових навчальних занять"[1]; "...форма навчання, в якій студент засвоює необхідні знання, опановує уміннями і навиками, навчається планомірно і систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності"[2].

Самостійна робота студентів у вищому навчальному закладі суттєво відрізняється від самостійної роботи школяра, оскільки з'являються нові форми роботи (лекції, семінарські заняття, курсові, дипломні роботи, тощо); крім того, на самостійне опрацювання виноситься від 1/3 до 2/3 навчального матеріалу від загального обсягу годин, що відводяться на вивчення відповідної дисципліни.

Самостійна позааудиторна навчально-пізнавальна діяльність студента нерозривно пов'язана з роботою, яка проходить в аудиторії. Вирішальну роль у визначенні напрямку і характеру самостійної роботи студентів відіграє лекція. На лекції студент привчається науково мислити, встановлювати логічні зв'язки, пов'язувати теоретичний матеріал з практичним його застосуванням, критично оцінювати явища, події, факти.

Використання презентацій під час лекції одночасно спрощує і ускладнює роботу викладача, але разом з тим і стимулює самостійну роботу студента, оскільки він приходить на лекцію уже підготовленим, маючи конспект з особистими коментарями і запитаннями, які виникли в процесі самостійної підготовки (Мал.№1).

Мал.№1

Фрагмент організації самостійної роботи студента під час лекції з основ педагогічних вимірювань в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини

Родоначальники тестології

			
Альфред Біне (1857 – 1911), франц. психолог. Методика тестування діагностики розвитку інтелекту і визначення логічних і теоретичних здібностей особистості	Давид Векслер (1896 – 1981) американський психолог, психодіагност і психіатр, автор всесвітньо відомих тестів інтелекту для дорослих і дітей	Гілфорд Джой Пол (1897- 1976 рр.) амер. психолог Математична будова моделі творчої особистості на основі використання тестів і факторного аналізу (кубічна модель структури інтелекту)	Гальтон Френсіс (1897-1976) англійський дослідник, географ, антрополог і психолог, засновник диференціальної психології і психометрики, заклав основи психологічного тестування

що це тест?

звич

подивитися

мораль

немає?

*Записи ручкою студент робить для того, щоб самостійно поглибити свої знання або задати питання в кінці лекції, якщо відповіді на питання не вдалося відшукати.

Для організації самостійної роботи студентів широко використовуються персональні сайти викладачів, зокрема сайт <http://pedagogika.at.ua/>, на якому розміщується навчально-методичний матеріал; освітні відеоресурси; посилання на електронні бібліотеки і журнали, надання різних довідкових матеріалів, що знаходяться в мережі Інтернет; на форумі студенти в позаурочний час вирішують навчальні проблеми, залучаються до обговорення науково-методичних завдань, пов'язаних з написанням курсових, дипломних робіт, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, рекомендують один одному літературу; розміщують на сайті свої наукові статті, есе, тощо.

Однією з форм навчальних занять є лабораторні роботи. До кожної роботи розроблені інструктажі їх виконання. Разом з тим, кожному студенту при проведенні лабораторних робіт видається індивідуальне творче завдання, робота над яким здійснюється самостійно у ході засвоєння курсу. Щоб уникнути копіювання готових робіт, які розміщені в Інтернеті, на кафедрі інформатики та ІКТ Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини розробляються такі творчі завдання, які вимагають проведення самостійного дослідження з опорою на матеріали, що розміщені в Інтернеті та інших джерелах інформації: Наприклад, розробка блогів, як електронного зошита студента; складання карти знань – зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем; електронні публікації для розробки

стінгазет, оголошень, статей в пресі, тощо; наповнення навчальними матеріалами вікі-енциклопедії як засобу збільшення словникового запасу студента.

Для організації самостійної пізнавальної діяльності студента використовуються додаткові навчальні матеріали, доступ до яких студент має через локальну мережу (мультимедійні навчальні комплекси, копії підручників та електронних підручників, тощо).

Використання віртуального середовища Moodle в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, яке служить для здійснення дистанційного навчання та для підтримки очної і заочної форм навчання, відіграє значну роль в ефективній організації самостійної роботи студентів. Кожен студент отримує доступ до матеріалів курсу, самостійно опрацьовує його та відправляє звіт на перевірку (шляхом збереження їх в спеціальних папках). Студент має можливість спілкуватися з викладачем шляхом надсилання миттєвих повідомлень, залишенням повідомлень на форумі, відправляти на перевірку результатів виконаних завдань самостійної роботи, здійснювати самоконтроль за допомогою розроблених комп'ютерних тестів, які є потужним засобом не тільки перевірки знань студентів, а й використовуються для управління процесом навчання, здійснюючи функції тренінгу та самоконтролю.

Висновки

Досвід використання комп'ютерних технологій в організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів показує, що:

- застосування комп'ютерних технологій дає можливість зекономити час на викладання теоретичного матеріалу в аудиторіях;
- самостійна робота студентів з допомогою комп'ютерних технологій набуває більш осмисленого та творчого характеру в процесі виконання індивідуальних завдань;
- процес навчання з використанням комп'ютерних технологій можна максимально індивідуалізувати, інтенсифікувати та оптимізувати.

Література:

1. Артюшина М.В., Котикова О.М., Романова Г.М. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навчальний посібник, - К.: КНЕУ, 2007. – 528 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г Кременя. Авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабін. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2004.-384с.-ISBN 966-692-484-6

3. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384.- ISBN 966-364-246-7